

Przemoc jest terminem bardzo trudnym do jednoznacznego zdefiniowania. Można by pomyśleć, iż to tylko bicie i znęcanie się nad drugą osobą tak okrutnie, że widoczne są ślady na ciele. Jest to jednak przemoc jednak w bardzo wąskim zakresie. Osoba zamknięta, zmuszana do różnych działań, odizolowana od świata, bez opieki, ignorowana, odrzucana, osoba, której potrzeby emocjonalne nie zostały zaspokojone to także ofiara przemocy. Przemoc ta nie pozostawia wprawdzie śladów na ciele, ale poważnie zagraża życiu psychicznemu jednostki. Gdyby wziąć pod uwagę ten aspekt okaże się, iż jest to bardzo szerokie pojęcie i wydawałoby się, że każdy pada ofiarą przemocy w różnych okolicznościach, miejscu oraz różnych agresorów.

Przemoc opiera się na dominacji i podporządkowaniu, a zakłada nadużycie lub złe użycie władzy, autorytetu, siły fizycznej czy psychicznej, a także zadawanie cierpienia.

Przemoc to zjawisko bardzo powszechne, występujące w każdym środowisku: zarówno w szkole, w pracy jak i w domu. Wiele osób jest ofiarą przemocy w rodzinie, która powinna być ostoją i pomocą dla swoich członków. Przeważnie oprawcą jest mężczyzna-ojciec i mąż, a ofiarami- żona lub dziecko (albo oboje). Jednak coraz częściej zdarza się, iż sprawcą przemocy domowej jest matka (żona). Ofiarą może być każdy. Panuje przekonanie, iż sytuacja taka zdarza się tylko w rodzinach patologicznych. Jednak przemoc domowa ma także miejsc w rodzinach „porządnych”, dobrze sytuowanych, o których mówi się jakoby były „wzorowymi rodzinami”. Tak jest tylko na zewnątrz ponieważ w środku- wewnątrz stosowane są różne formy krzywdzenia bliskich.

W świetle badań, osoby z rodzin patologicznych oraz nadużywające alkoholu czy narkotyków częściej stosują przemoc fizyczną oraz zaniedbują swoje dzieci. Natomiast rodziny o wyższym statusie społecznym także stosują przemoc jednak bardzo często jest to przemoc psychiczna. Rodziny takie bardzo rzadko przyznają się do swoich błędów wychowawczych oraz stosowania przemocy.

Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna to zachowanie wobec dziecka, które wywołuje u niego znaczny ból fizyczny, bez względu na to, czy na jego ciele pozostają ślady, czy też nie.

Przemoc emocjonalna, psychiczna to rozmyślne niszczenie lub znaczące obniżanie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka. To wszelkiego rodzaju dokuczanie dziecku bez użycia narzędzi, które jest przyczyną występowania u niego negatywnych przeżyć, moralnej udręki. Ten rodzaj przemocy nie zostawia śladów na ciele dziecka wpływa jednak na emocje oraz psychikę okaleczając dziecko na resztę życia. Psychiczne znęcanie się nad dzieckiem jest bardzo trudne do określenia, do zauważenia oraz zmierzenia. Tego nigdy nie można być pewnym. Zaliczamy tu: izolację, ograniczanie snu i pożywienia, narzucanie własnych sądów, nie liczenie się ze zdaniem dziecka, kierowanie się zasadą, iż „dzieci i ryby głosu nie mają”, degradację werbalną, wyzywanie dziecka od: idiotów, brudasów, wzbudzenie u dziecka poczucia winy za coś co nie zależy od niego,

wyzywanie, oczernianie, szydzenie, „wrzeszczenie”, hipnoza, narkotyzowanie, groźba zabójstwa.

Przemoc seksualna to wciąganie dziecka w sferę aktywności seksualnej nieadekwatnej do jego etapu rozwojowego, w sferę działań, których dziecko nie rozumie i nie jest w stanie zaakceptować, które narusza normy społeczne i prawne. Dziecko traktowane jest jako obiekt seksualny, którym dorosły posługuje się w celu zaspokojenia własnych potrzeb.

Sprawcami przemocy seksualnej są najczęściej osoby dobrze znane dziecku, rzadko są to osoby obce. Chłopcy znacznie częściej wykorzystywani są przez osoby obce. U dziewczynek to przede wszystkim: ojcowie, ojczymowie, znajomi, dopiero na końcu osoby obce. Wykorzystywane dzieci milczą, nie chcą ujawnić swojej tajemnicy wpływa na to sprawca, poczucie winy oraz osobowość dziecka. Dziecko czuje się winne tego wydarzenia, gorsze jest mu wstyd boi się reakcji najbliższych. Bardzo często dziecko jest zmuszane do milczenia poprzez: szantaż, przekupstwo, zastraszenie. Dziecko poddaje się tym praktykom ponieważ nie wie, że są miejsca na jego ciele, których nikomu nie wolno ich dotykać. Nie wie ono co to jest zły dotyk, a zadaniem rodziców jest uświadomienie tego dziecku.

Zaniedbanie to niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka. Można wyróżnić kilka rodzajów zaniedbania: materialne, bytowe, lecznicze, edukacyjne, emocjonalne.

Zaniedbanie to także brak opieki nad dzieckiem, narażanie go na niebezpieczeństwo, na głód, zimno, ignorowanie dziecka co może prowadzić do pogorszenia się stanu zdrowia zarówno fizycznego jak i psychicznego.

Przyczyny przemocy wobec dzieci:

1. Wpływ wczesnodziecięcych doświadczeń rodziców na ich późniejsze postawy wobec dziecka, powielanie zachowań swoich rodziców w wychowywaniu dzieci.
2. Przebieg ciąży i porodu ma ogromny wpływ na traktowanie dziecka. Jeżeli matka źle znosiła ciążę, towarzyszył jej lęk, ból, odrzucenie przez środowisko, nie znalazła oparcia w partnerze lub wręcz została przez niego odrzucona. Powoduje to odrzucenie, dziecka, powstanie psychoz i depresji okołoporodowych.
3. Nierealistyczne oczekiwania. Sytuacja ta dotyczy osób, które nie wiedzą jak powinno rozwijać się dziecko i wymaga od niego rzeczy niemożliwych. Gdy dziecko nie wykona danej czynności odbierają to jako złość co powoduje agresję.
4. Stres społeczny to sytuacja społeczna rodziny. Trudności spowodowane szybkim postępem cywilizacji oraz ogromnym bezrobociem.
5. Brak dojrzałej zależności, polega na nieumiejętności komunikowania potrzeb, szukania oparcia w niewłaściwych osobach, brak przyjmowania pomocy i brak rozeznania w organizacjach, do których można zwrócić się o pomoc.

6. Brak systemu oparcia to brak pomocy polegającej na mobilizacji, opanowaniu problemów, radzeniu sobie w trudnej sytuacji. Jeżeli nie ma takiej osoby lub organizacji, która może pomóc rodzice gubią się we własnej bezradności, zagrzebują się w problemach co powoduje agresję.
7. Społeczna akceptacja bicia dziecka. W społeczeństwie utarło się przekonanie, że bicie jest odpowiednią karą dla dziecka, a karze się dla jego dobra.
8. Alkoholizm w rodzinie. Alkoholicy bardzo często pochodzą z rodzin, w których nadużywano tego trunku i sami padali ofiarami krzywdzenia. Alkohol (w nadmiarze) doprowadza do uszkodzenia CUN co powoduje zaburzenia w kontroli emocji, realistycznej ocenie sytuacji. Często osoby takie zapominają o dzieciach, liczy się dla nich kolejna butelka, a nie to czy dziecko jest najedzone. Jeżeli chodzi o przemoc fizyczną to trzeba się na kims „wyżyć”, rozładować napięcie związane z brakiem alkoholu. Poza tym człowieka pijanego bardzo łatwo rozzłościć, a wtedy staje się nieobliczalny.